

BISERICA și ȘCOLA.

Foiă bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 3 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacțiunei

„BISERICA și ȘCOLA.“

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Incercările de reunire între Orient și Occident în timpul dela 1054—1453.

După rumperea totală dintre Orient și Occident întâmplată la 1054 s'au încercat în diferite rânduri reunirea. La început și anume dela 1088 - 1261 inițiativa pentru reunire s'a făcut din partea papilor, cari chiar în timpul acesta se ridicaseră la mare putere în Occident, și doreau a-și estinde jurisdicțiunea și asupra orientului. După anul 1261 inițiativa pentru reunire s'a făcut din partea împăraților bisantini, cari amenințați fiind de mohamedani, sperau, că reușind cu planul de a reuni bisericile, prin mijlocirea papei vor dobândi dela puterile apusene ajutoriu încontra Turcilor.

Încercările acestea de reunire însă nu au avut nici un rezultat, și anume din motivul, că au fost inițiate și conduse de interese lumesci și nu de spiritul Evangheliei Domnului. Inițiând papa Urban II și următorii lor încercările de reunire au creșut, că această le va succede prin dispute dogmatice. Spre scopul acesta papii au trimis în diferite rânduri reprezentanți la Constantinopol, ca se câștige pre orientali pentru înnoirile introduse în biserica apusună, și în special pentru a recunoște primatul papei. Pertracțiunile de această natură între Orient și Occident au decurs timp de 173 de ani, dar fără alt rezultat, decât, că au mărit în măsură și mai mare înstreinarea între Orient și Occident.

Din partea bisantinilor a inițiat încercările de împăciuire imperatul Michail Paleologul (1261—1282). Încercând dânsul reunirea din motive politice se înțelege de sine, că era dispus să primescă ori ce condițiuni din partea apusenilor. A aflat însă cea mai mare opozițiune în cler și în popor, carele în frunte

cu patriarchul Iosif I nicum nu voia să recunoscă, primatul papei și legalitatea adaosului „filioque“ în simbolul credinții. În fața acestei situațiuni împăratul a închis în temniță pre chartofilacsul Ioan Beccu, carele din ordinul patriarchului a apărat doctrina și ținuta bisericii orientale. În temniță Ioan Beccu de sigur cedând amenințărilor împăratului a dechiarat, că dânsul după un studiu mai profund și-a schimbat părerea și pre lângă unele concessiuni nu ține uniunea de imposibilă. Basat pre această dechiarățiune împăratul s'a adresat de nou cătră cler și cătră popor încercându-se a-l capacita, că pentru efeptuirea uniunii celor două biserici este de lipsă, ca orientalii să recunoscă trei puncte și anume: 1) primatul papei, 2) dreptul papei de a primi apelațiunii din întregă biserica și 3) dreptul de a-se pomeni la servițiul dumnezeesc numele papei. Împăratul dicea, că nici unul din aceste puncte nu ar modifica întru nimic pozițiunea bisericii orientale, deorece, precum resona dânsul, papa nici altcum nu va veni în Orient, ca să-și eserceze primatul, apelațiuni din Orient nu-i va trimite nimenea, ér numele papei se va pomeni la servițiul divin numai în biserica patriarchală.

Patriarchul Iosif nu voi să cedeze. Mai târziu însă îi-succese împăratului să înduplece pre patriarchul, ca să-l lase pre dânsul singur (pre împăratul) să încerce a efeptui uniunea cu biserica Romei, — pre lângă condițiunea, că dacă uniunea nu va succede dânsul să-și țină și pentru mai departe scaunul patriarchal, ér de va succede să-se retragă. După această învoiélă, făcută între patriarchul și împăratul, — acesta trimise reprezentanți la sinodul conchemat spre acest scop în anul 1274 de papa X-la Gregoriu Lyon. Deputațiunei, în fruntea căreia împăra-

tul pusese pre fostul patriarh German III, — împăratul, i-a dat o scrisoare adresată papei, în carea dânsul a dechiarat, că atât dânsul, cât și poporul său se supune papei, îl-rôgă însă, ca să abstea dela pretensiunea de a-se adopta în simbolul bisericii orientale adaosul „filioque“, precum și ca să lase nealterate obiceiurile bisericii orientale. Sinodul dela Lyon adoptă condițiunile puse de împăratul, și dechiară uniunea de încheiată.

Rentorcându-se la Constantinopol reprezentanții trimiși de imperatul a dechiarat pre patriarhul Iosif de dimissionat, și în locul dânsului a instituit de patriarh pre Ioan Beccu. Cu ajutoriul acestuia s'a încercat împăratul să efeptuiască uniunea, folosind spre acest scop și forță. Dar toate măsurile luate de împăratul în această direcțiune au rămas fără nici un rezultat; ér Roma convingendu-se prin legății săi trimiși anume spre acest scop în Constantinopol, că uniunea enunțiată de încheiată la sinodul din Lyon în 1274 nu se pôte efeptui, la 1281 a escumunicat pre împăratul Michail Paleologul, și l'a dechiarat de înșelătoriu și de schismatic.

Ținuta împăratului Michail Paleologul a produs în clerul și poporul său o adevărată consternațiune, — așa încât la mórtea sa, întâmplată la 1282, fiul și următoriu său în domnie Andronic II (1282—1328) n'a cutezat să înmormânteze pre tatăl său cu pompa îndatinată pentru împărați, și a trebuit să dechiaré în mod solemn, că dânsul nu a aderat nici odată la uniunea cu Roma. După acesta a depus pre Beccu din scaunul patriarhal, și a repus pre fostul patriarh Iosif, ér după mórtea acestuia pre Gregoriu II.

După mórtea lui Andronic II amenințați fiind împărații bisantini tot mai mult de Turci sub Andronic III (1328—1341) precum și sub împărații următori s'au început de nou pertractări de reunire între Orient și Occident, însă fără succes. La anul 1425 se sui pre tronul bisantinilor împăratul Ioan VII Paleologul (1425—1448). Dânsul și papa Eugeniu IV se învoiră, ca cestiunea reunirii bisericilor să-se pertracteze în un sinod ecumenic, carele să-se țină în Apus; și papa să supórte pentru orientali spesele de călătorie și de întreținere la acest sinod. În urma acestei învoieli au plecat la sinodul întrunit în Ferara la 1438 împăratul Ioan VII, patriarhul Iosif II cu 20 de Episcopi, mai mulți preoți și diaconi, precum și unii învățați mireni. La acest sinod au luat parte și mitropolitul Damian din Moldova.

Sinodul dela Ferara s'a deschis în Aprile 1438, dar a trebuit să-se proróge până în Octomvrie din

causă, că dintre occidentali se presentaseră puțini episcopi din motivul divergințelor ce se escaseră între papa Eugeniu IV și între Episcopii întruniți în sinodul din Basel la 1431.

Timpul dela Aprile până la Octomvrie il-folosiră membrii sinodului în dispute private, prin cari intenționau a pregăti terenul pentru uniune în sinod. Prin aceste dispute însă nu s'a potut ajunge nici un rezultat.

În Octomvrie s'a deschis sinodul, și mai întâi s'a constatat ca puncte de divergință următoarele patru și anume: 1) Doctrina despre purcederea duchului sfânt și adaosul „filioque“, 2) doctrina bisericii apusene despre purgatoriu, 3) doctrina despre folosirea pâinii dospite, seau nedospite la taina sfintei cuminecături, și 4) primatul papei.

Discussiunea s'a început cu punctul prim despre purcederea Duchului sfânt. Asupra acestui punct a discutat sinodul în 16 ședințe ținute în timpul din Octomvrie 1438 până în Ianuarie 1439, însă fără de nici un rezultat. Fie-care parte învinuia pre cealaltă, că a falsificat scrierile sfinților părinți.

În Ianuarie 1439 sinodul se strămută din Ferara la Florenza. Și devenind discussiunile între orientali și occidentali tot mai vehemente, s'a luat concludusul, ca pertractările între orientali și occidentali să-se întâmple în scris și prin reprezentanți, după ce fie-care parte își va fi staverit punctul de mânecare, și se va fi unit asupra cestiunilor de pertractat. Rămânând astfelii orientalii singuri împăratul încercă toate mijlocele, ca să-i silască, să adopteze doctrina bisericii apusene despre purcederea Duchului sfânt. După multe greutăți împăratului îi-succese, ca se capaciteze pre patriarhul Iosif, carele era greu bolnav ca pentru a scăpa imperiul de Turci să primască înnoirile introduse de apuseni în biserică. Patriarhul apoi pre patul de mórte chiâmă pre toți membrii orientali ai sinodului la sine, și îi provocă, ca în interesul imperiului, carele este în periclu să cedeze pretensiunilor apusenilor. În urma acestei capacitări a moribundului patriarh Iosif orientalii cedară afară de cinci, dintre cari amintim aici pre metropolitul Marcu din Efes și pre Antoniu din Heraclea. Patriarhul după acesta în 10 Iunie 1439 a murit; ér sinodul în timp de 4 săptămâni a enunțiat uniunea. Orientalii adecă au primit doctrina bisericii despre purcederea Duchului sfânt și despre purgatoriu, precum și că sfânta cuminecătură se pôte sevêrși și cu pâne dospită și cu pâne nedospită, după cum adecă

a ramas datina din betrâni în fie-care biserică ; în fine orientalii au cedat și în privința primatului papei.

După ce astfel s'au adoptat din partea orientailor pretensiunile apusenilor s'a proces la redigiarea decretului de uniune. Orientalii la început nu voiau să-l subscrie. După multe pertractări și amenințări din partea împăratului și a agenților papei în fine orientalii îl-subscriseră afară de Marcu din Efes și de unii, cari pentru a evita subscrierea, plecaseră către casă, dintre cari 7 au fost rentorși după drum, ca să subscrie decretul de uniune.

În 6 Iulie 1439 papa a celebrat o liturgiă solemnă, la carea i-au asistat și episcopii orientali, și tot de odată s'a publicat decretul de uniune. Sinodul acesta de altcum s'a continuat până în anul 1445, și anume din anul 1443—1445 s'a ținut în Roma. În ședințele din urmă papa a mai pretins dela orientali, ca să adöpte doctrina bisericii apusene, că căsătoria nu se pöte despărți, mai departe ca să judece, și să pedepsască imediat pre Marcu din Efes, și să deplinescă încă în Florenza scaunul patriarchal din Constantinopol devenit vacant prin mörtea patriarchului Iosif. Töte aceste pretensiuni orientalii le respinseră însă, și plecară către casă.

În Orient însă înainte de a sosi acasă reprezentanți bisericii orientale se lățise scirea despre rezultatul pertractărilor de uniune, și toți cei cari au scris decretul de uniune la rentörcere au fost întâmpinați de popor cu epitetul de „trädători.“ Din această cauză și temënduse de furia poporului Vissarion din Nicea și metropolitul Isidor din Kiev s'au văduț siliți a-și părăsi patria și a-se rentörce în Italia.

Rentörnând acasă împăratul Ioan VII. a instituit de patriarch pre Mitrofan II, carele subscrie la Florenza decretul de uniune. Cu ajutoriul acestui patriarch împăratul a încercat să efeptuiescă uniunea depunënd din funcțiune pre clericii, cari se opuneau uniunii și înlocuindu-i prin ömeni, cari promovau uniunea. Poporul însă a arëtat atäta ură față de uniune, încât n'a participat la servițiul dumnezeiesc sävërșit de clericii aderenți uniunii.

În anul 1443 se întruniră în Ierusalim ceilalți trei patriarhi orientali, și decretară că uniunea efeptuită în Florența este nevalabilă, ér pre patriarchul Constantinopolului Mitrofan de depus. În acest an muri patriarchul Mitrofan, și împăratul timp de doi ani nu potu deplini scaunul patriarchal neafländ om capabil pentru această funcțiune, carele să ieia asupra-și misiunea de a efeptui uniunea cu bi-

serica Romei. La anul 1445 împăratul institui de patriarch pre protosincelul Gregoriu Mammas sub numele de Gregoriu al treilea. Nu cutezä însă să publice decretul de uniune cu biserica Romei.

După mörtea împăratului Ioan VII cei trei patriarhi din Orient al Alexandriei, Antiochiei și Ierusalimului se întruniră în sinod la anul 1450 în Constantinopol, și decretară de nou uniunea cu Roma de nevalabilă, și pre patriarchul Gregoriu III de depus, și în locul dënsului institui de patriarch pre Atanasiu II, ér patriarchul depus în anul 1451 fugi la Roma, unde în 1459 muri.

Între astfel de împrejurări împăratul Constantin Paleologul se adresă la Roma după ajutoriu încontra Turcilor, cari se apropiau de Constantinopol. Roma imputând împăratului necredință în cestiunea uniunii trimise pre cardinalul Isidor, ca să publice uniunea, carele venind publică în Decembrie decretul de uniune în biserica sfintei Sofii din Constantinopol. Poporul însă indignat de cele întâmpinate dechiară, că prefera a vedé domnind în Constantinopol semiluna, decât să cedeze ceva din religiunea strămoșescă. Și încă înainte de a fi părăsit Isidor Constantinopolul, Turcii îl-ocupără în Mai 1453.

Astfelu încercările de reunire nu avură nici un rezultat, și din cauză, că aceste încercări s'au inițiat și efeptuit sub presiunea „spiritului lumii,“ spirit strein de evangelia Domnului, Constantinopolul cădu în mânilor Turcilor și reunirea bisericilor nu se potu efeptui.

Eresuri ivite în biserică dela 1054—1453.

(Continuare și fine.)

3. I o a n H u s s. Învătăturile propagate de Viclif în Anglia începură a-se lăți cam pre la anul 1400 în Boemia, unde aflară un zelos aderinte în Ioan Huss, preot și profesor la universitatea din Praga. Huss a tradus în limba boemă o parte din învățăturile lui Viclif, și le-a propagat ca profesor în școlă și ca predicator de pre amvon. Huss învăța, că primatul papei nu are nici o basă evangelică, deörece Mântuitoriul Christos nu a instituit pre nimenea de cap văduț între apostolii săi, precum și că sfânta scriptură este unica normă sigură în materie de credință. De asemenea combātu Huss întocma ca și Viclif ierarchia și monachii apuseni ai timpului său. În ceea ce privese însă doctrina despre sfânta cuminecătură Huss învăța cu abatere dela învățăturile lui Viclif, că în sfânta cuminecătură pânea și vinul se preface în corpul și sângele Mântuitoriului Christos.

Pentru învățăturile sale Huss în anul 1411 a fost citat la Roma. Regele Boemiei Venzel însă nu a voit să-l lase să meargă; și astfel a fost condamnat din partea Romei în absență. Susținut fiind de regele Venzel, Huss a rămas și mai departe în funcțiunile, cari le avea. În anul 1412 se întâmplă următorul caz: papa Ioan XXIII voind a purta războiul în contra Neapolului a trimis missionari în toate părțile, ca să provoace pe oameni a-se angaja în numele sfintei cruci la acest război, promițând în schimb tuturor celor ce se vor angaja la acest război iertarea peccatelor. Ajungând astfel de missionari și în Praga, Huss a pășit în contra lor cu toată rezoluțiunea, declarând că este lucru necrestinesc, ca creștini să lupte în contra creștinilor în numele sfintei cruci. Predicile lui Huss au produs în popor mare resentiment în contra papei; și poporul în indignațiunea sa a ars publice bula de indulgență a papei, și pre missionarii, cari o aduseră îi-a spus disprețului public. Auzind de aceasta papa a enunțat asupra lui Huss excomunicațiunea și asupra orașului Praga interdictul; și de la împăratul Sigismund a cerut să-l pedepsescă. Contra excomunicațiunii Huss a apelat la un sinod ecumenic, și s'a prezentat, ca să se apere la sinodul bisericii apusene, care tocma pe atunci era întrunit în Constanța. Susținând Huss învățăturile sale și înaintea sinodului din Constanța și nevoind să revocă nimic din ele, a fost condamnat de sinod, destituit din tagma preoțească și predat autorității civile, carea l'a ars pe rug în 6 Iulie 1415.

După moartea lui Huss au continuat aderenții săi a propaga învățăturile lui Huss, sub nume de Hussiți, Calixtini și Taboristi până către începutul veacului al XVII, când unii se făcuseră luterani și calvini, și alții se rătăciră în sinul bisericii apusene.

Ca privire la nazarenism

de Vladimir Dimitrijević secretarul consistoriului gr. or. sârbesc din Virșet.

De două, trei decenii încôce a început a se lăți secta așa numită nazarenism între sârbi și în unele părți mărginașe în mod parțial și între români. Observând eu adunările secrete a-le acestei secte și constatând, că ea poate deveni piedecă pentru creșterea religioasă morală a poporului, după un studiu de mai mulți ani mi-a succedat a cunoaște ființa ei precum și cum a început a se lăți această sectă. Resultatul studiilor mele l-am publicat într'un op intitulat: „Nazarenismul, istoria și ființa lui.“ Despre acest op dealcum s'a publicat și în această prețuită

foie o dare de samă în un număr din anul trecut. Continuând eu cercetările mele referitoare la nazarenism am mai aflat și cele ce urmează, cari de sigur interesează și pe coreligionarii noștri români.

Intemeietoriul acestei secte Samuil Heinrich Fröhlich a publicat o colecțiune de cântări în limba germană pentru lățirea sectei. Cea dintâi ediție a apărut în anul 1855, iar a doua în 1861 estindându-se pe 335 de pagini cu 213 cântări.

Acastă colecțiune de cântări e o traducere a cântărilor baptiștilor englezi. Fröhlich a învățat aceste cântări în anul 1833, când petrecu între baptiștii din Londra aproape 7 luni. La cântările traduse din limba engleză a mai adăugat unele cântări adoptate de la calvini și luterani, precum și unele compuse de el însuși. Fiul său carele încă trăiește în Ebnenda în Elveția și e proprietarul unei fabrici, îmi comunică însuși acestea.

Nu mult după aparițiunea edițiunii a doua germane apărut această colecțiune de cântări și în traducere maghiară; acestei traduceri maghiare îi urmă și o traducere slovacă completă.

Sârbii încă posed aceste cântări în traducere foarte bună, având 368 pagini și 255 de cântări.

În limba română cum s'a vădit și din n-rul 8 al acestei foi, aceste cântări s'au tradus și au apărut sub numele de „Noua Harfă a Sionului.“ Colecțiunea de cântări traduse în limba română a apărut anul trecut în Zürich în tipografia Fuhrer și Zürcher. Se pare, că aderenții sectei nazarene n'au aflat în Ungaria editori pentru o astfel de întreprindere stricătiosă. Cel puțin eu știu, că s'a făcut astfel de încercări înainte cu 2 ani și la tipografia sârbescă a fraților Joanovici din Panciova. Nazarenii oferă o sumă însemnată pentru această tipărire. Cei doi frați cunoscuți între sârbi numai prin inteligența lor, dar și prin dragostea lor către credința ortodoxă, știu ce armă periculoasă poate să fie aceasta în mâna nazarenilor și nu vor să primescă această întreprindere.

Cartea din cestiune cuprinde pe primele VIII pagini: „Insemnarea cântărilor introduse după ABC;“ apoi urmează până la XX o instrucțiune practică în cetirea notelor. Pe celelalte 326 de pagini sunt 251 de cântări.

Înainte de șapte săptămâni, tocmai la importarea acestei cărți din Elveția, în 1600 de exemplare avui norocul de a afla despre aceasta, și a-mi mijloci un exemplar. Cărțile au fost mai întâi legate în mod diferit, și au fost trimise la mai multe locuri principale de convenire în număr anumit, și de aici s'au vândut pe lângă un preț însemnat numai celor cunoscuți deja ca credincioși și adicți ai lor.

După acestea se obtrude și întrebarea mai puțin interesantă, cine oare să fi făcut această traducere în limba română?

M'am nisuit mai mult timp de a afla numele traducătorului, — însă degeaba. Când aproape abțisei de

speranța de a-l afla, mi-să oferi ocasiunea de sine singură, prin care să ajung la urma cea adevărată. Călătoriam dela Deliblat, locul nașterii mele, la Virșeț cu trenul. Suindu-mă într'un cupeu cl. II, aflai înăuntru pe un neamț învățat în bundă, din locul învecinat Mramorak. Mă salută prin o privire curiosă și un suris nefiresc pe buze. Tóte acestea însă fură bătătoare la ochi și înțelesei îndată situația. Bărbatul acesta era un nazarean. Șciind, că nu mă cunósce, începui conversație cu el despre credința lui, și apoi și despre traducerea română a „Nouei harfe a Sionului.“ Nu greșii. Sectatorului îi era această cestiuone cunoscută până în minuțiosități. Câștigându-i încrederea, îi pusei astfel întrebările în această cestiuone, încât în decurs de o óră până la Petrovoselo, unde el se coborî, îmi câștigai și referitor la punctul acesta o iconă destul de clară.

După istorisirea lui este traducerea numai în forma ei cea tipărită ceva nou. Căci de aprópe 20 de ani se lucră la acesta într'un mod nefatigabil. Centrul acestei activități literare a fost Satul-nou, ér steua luminătoare un anumit Balmageanu țeran tot din acest loc. În convenirile lor nocturne în timpul ernei se adună ei — ceea ce întonéză ei fórte bucuros fără ca cel puțin să roșască — pentru a asculta bărbați luminați de Duhul Sânt, ca pe măestrul lor Balmageanu. El le ceteșce producțiunile sale. Iar ei ascultă fórte atenți, tonurile fermecătoare ale lirei sale. Dacă se întéplă însă, ca în decursul timpului acestuia să afle cineva vr'un vers mai ușor, sau vr'o rimă mai bună, atunci bravul măiestru trebuie să se supună, și să priméscă îndată corecțiunea. Făcându-se în modul acesta traducerea câtorva cântari, s'a decopiat acesta în mai multe exemplare, și ast-feliu circulau între credincioși din mână în mână, dela o comună la alta.

Voim, ca despre esența proprie a acestor producțiuni să se convingă cetitorii direct prin câteva exemple pe cari le reproducem întogmai. Notăm însă, că tóte cântările nu au nici cea mai mică valóre literară. O limbă românească stricată, ér despre ortografie, nex logic etc. nici vorbă nu póte să fie.

I. Cântare.

1. Alilúia cu toț cîntaț! Cu psalmi și cu harfel lăudaț
Domnului nostru csinste! Lăudaț mărit împreună,
Adúnaria! Cu putiare Sei cînte noăuă cîntare
Lăudațil în sîntănie, și îi cîntaț lui mările,
Cu toț întro silință!
2. Lăudațil mulțimia din ceri, Lăudațil pămînt lúft și mari,
Citéu íale vețuesc; Lăudațil Soare și Lună,
Lăudațil toț împreună, Că iel Dümnezeu ceresc,
El dá, tóte, spre viață. Lúmia toată, cit se viade,
Tot dila el vețuiaște.
3. Fii Sionului cîntaț! Cu bucúrie îl lăudaț
In Adunari îl măriț, Și toț din Trîmbiță sunaț,
Pe Domnul măriț și'l lăudaț, Și cüvîntul lui vestiț,

Cüvîntul lui ca lúmîna: Devărată birúlaște,
Pe Satana nimíciaste.

Pe lângă tótă acéstă întreprindere așa dicénd copilărească, nu trebuie să perdem din vedere caracterul periculos al ei. Șciu din esperiență proprie, că la noi sêrbii, unul sau doué exemplare din aceste colecțiuni de cântări au fost prevestitorul repedei invasiuni a acestei secte. Este de trebuință numai, ca cineva să-și formeze o idee clară despre momentul psihic, despre viața psihică a unui ast-feliu de fanatic, și deslegarea enigmei va fi fórte ușorá. El este plin de chin din cauza păcatelor comise, și plin de ură față de acei ómeni, pe cari îi priveșce de împreună vinovați în căderea sa. Acum urmóză o cântare curiosă, și în inima lui pățimașe rêsună iarăș ca un buciwm la rěpaus cátră tot ce nu ține cu el.

Póte ar obiectiona cineva aici, basat pe traducerea acesta de nimica. Pe un moment am fi și noi aplicați înaintea acestei obiecțiuni a retrage afirmarea noastră de mai sus și a părăsi câmpul de luptă.

Să părăsim însă momentul literar s'au mai bine đis cel teoretic și să ne întórcem la viața practică, atunci nu putem, decât să observăm, că această colecțiune de cântări pe lângă tóte defectele ei, póte fi periculósă. Nu a supra inteligenței ci a supra poporului ținteșce acéstă întreprindere. Și dacă este așa, — ceea ce nu se póte nega — atunci ajungem la conclusiunea, că această colecțiune de cântări va exercita un efect stricácios asupra nazarenismului. Țéranul simplu nu va privi la curățenia limbei, la corectitatea ortografiei, la ușurătatea versului și la nedefectuositatea rimei — nu, pentru-că el pentru tóte acestea nu are simț: el din tóte acestea numai atáta va aúdi și va înțelege, numai atáta va voi să audă și să înțelégă, că păcatele se vor pedepsi numai la acela, care nu este de o credință cu el; că el trebuie să laude pe Domnul, pentru-că el ca nazarinén, va ajunge de sigur în paradis; că lui ispititorul nu-i póte face nimic etc. etc.

Din acest motiv țin eu și noua harfă a Sionului ca un mare progres al nazarenilor și între români.

De aceea să fie atentă preoțimea, învățătorii și toți bărbații, căroră le zace la inimă înaintarea și prosperarea bisericei ortodoxe, și să foloséscă tóte mijlócele spre a resista invasiunii acestei stricácioșe secte.

În acéstă întreprindere doresc bisericei ortodoxe române dela Dümneđu, Domnul nostru, putere, perseveranță și binecuvéntare.

Când se se cuminece elevii din școlele noastre populare?

O întrebare simplă la aparență, dar fórte importantă în realitate cu privire la vecinicile așezăminte ale sfintei noastre biserici ortodoxe române. Voiu încerca a rěspunde la acesta întrebare după

mine destul de însemnată atât din punct de vedere religios; cât și național.

Religiunea noastră ortodoxă — și în deosebi română — numai așa va avea o durată vecinică, dacă aceea nu va fi alterată în instituțiunile și praca ei seculară.

Sciut este, că religiunea creștină, care a fost la început numai ortodoxă, în lățirea ei nu a fost sprijinită și promovată de forță; ei s'a lățit în spiritul evangheliei, într'un mod miraculos, ér cei cari o primiau, o primiau din convingerea că aceea este nealterată, este liberă de ori-ce reformă a spiritului timpului și este cea adevărată instituită de Dl nostru Isus Christos.

Prin urmare: cei chemați și pregătiți pentru de a apăra și a păstra nealterată religiunea străbună cu toate instituțiunile ei primite dela autorul principal și următoriu lui — iau angajământul de a și apăra — dacă e de lipsă într'adevăr aceea religiune și a păstra nealterate instituțiunile ei atât cu privire la timp, cât și la loc și alte împrejurări a-le instituirei lor.

Numai așa se vor poté convinge credincioșii despre adevărata ființă a religiunei ortodoxe; numai așa vom poté preveni pericolului desastros al unui nefericit „spirit al timpului,” care amenință societatea în mersul ei spre perfecțiunea creștină.

Numai așa se va poté influența asupra modului de gândire și acțiune al credincioșilor, dacă vor avea în vedere cele mai de sus și vor ține cont de ele, de óre-ce auzind și vedând credincioșii contrariul vor poté dubita instituirea adevărată a celor sante a-le religiunei. Ómenii judecă din ceea ce ved și aud, și din cele esterne fac deducțiune la cele interne; și acesta — în deosebi — în cestiuni de religiune, pietate și moralitate.

Suntem în restimpul postului celui mare, când toți — de o potrivă — fără privire la sece, ori etate — postim, ca așa înfrânându-ne poftetele trupului, să-l putem supune sufletului, aceleischinteie divine, cu ajutoriu căreia ne putem face demni pentru primirea s-tului trup și sânge al D-lui nostru Is. Chr. la finea postului.

O facem acesta acum, pentru-că s-ta noastră biserică timpul acesta l'a destinat și instituit pentru postul cel mare și anume: întru amintirea postului celui de 40 de zile al D-lui nostru Is. Chr. Dela acesta nu s'a făcut abatere.

Postind cu umilință, cu o abnegațiune religioasă așteptăm Joia cea mare din săptămâna ultimă a s-tului

post, ca — pregătiți fiind — să ne putem împărtăși cu s-ta taină a cuminecăturii.

O facem acesta atunci, pentru-că Dl nostru Is. Chr. în Joia cea mare a instituit s-ta taină a cuminecăturii cu ocaziunea cinei celei de pe urmă, cinei cei de taină. O facem deci întru amintirea aceluși eveniment însemnat din viața D-lui nostru Is. Chr. prin carele Domnul Ceriului și al pământului vecinic se jertfesc în mijlocul bisericii sale pentru înaintarea credincioșilor.

Dela această instituțiune a s-tei biserici — cu privire la s-ta cuminecatură din postul cel mare — durere, dar s'a făcut o mare abatere după părerea mea și anume cu schimbarea timpului cuminecării elevilor dela școlele noastre populare în multe locuri chiar și în diecesa noastră, fiind ei cuminecați în prima, și nu în ultima săptămână a postului mare.

Fie-mi permis a declara, că această pracă e greșită, sinistă și neexactă, neavând nici o basă religioasă, morală dar chiar nici rațională, și care vine tot-odată în contradicere cu convingerea religioasă a părinților elevilor, dar chiar și cu a acestora. Căci părinții vor întreba: pentru ce ne cuminecăm noi în Joia cea mare, ér pruncii noștri în săptămâna primă a postului? Ér elevii vor întreba vice-versa. Óre ce ai sci respunde cei întrebați? Nu știu. Este însă dorit și necesar, ca să fim omogeni în praca aședemintelor s-tei religiuni și de un consens unanim cu sântii părinți, dela cari ne-au rămas și le-am primit succesive acele instituțiuni bune și basate.

Tocmai așa vor fi având elevii lipsă de un timp mai îndelungat de pregătire pentru primirea s-tei cuminecături, ca și cei adulți, de óre-ce: omul fie tînăr, fie bătrân — fiind supus păcatului — într'un grad, ori mai mic, ori mai mare — deducem, că și elevii, adevăta tinerii, pot fi păcătoși. Tocmai așa suferă omul tînăr de unele păcate, precum: superbia, avariția, mânia, resbunarea s. a. ca și omul mai bătrân, numai în alt grad, dar și așa trebuie să se desrădăcineze acele rele și pete pentru a-i face demn pentru s-ta cuminecatură.

Se recere un timp mai îndelungat, pentru-că învățătoriu, respective catichetul, chemat pentru desrădăcinarea relilor din elevi numai succesive poté influența cu învățături și sfături religioase-morale asupra spiritului elevilor și numai succesive a-i capacita la ceva; știut este.

Cu aceste — cred — a fi rezolvat pe scurt această temă, adaugând numai, ca să ne ferim de abateri, și înnoiri în religiune, ca nu cumva prin zelul prea

mare al innoirilor, și abaterilor să se periclitizeze religiunea, esistența religiunii și să se vatem simțul de pietate al poporului.

Buteni, 8/20 Martie 1895.

Iuliu Bodea,
diacon-catichet.

D I V E R S E.

* *Din casa magnaților.* Joia trecută s'a început în casa magnaților pertractarea proiectului de lege despre exercițiul liber al religiunii. După încheierea desbaterii generale în ședința de Joi a urmat votisarea în general, și președintele după votisare a enunțat, că între notari este divergință în privința sumisării voturilor pro și contra și astfel amână pronunțarea asupra rezultatului votisării până a doua zi. În ședința de Vineri președintele a enunțat, că în ședința anterioară au votat 119 pentru, ér 119 contra, și votând și densusul pent.u primirea proiectului de basă la discuțiunea specială, proiectul s'a enunțat în general de primit. După acesta urmându-se discuțiunea specială s'au votat 7 paragrafi din proiect, ér după acesta capitulul, carele tractéză despre întroducerea neconfesionalității cu majoritate de 8 voturi au fost respins.

* *Cas de mörte.* Înregistrăm cu durere, că Ioan Tomescu elev de cursul I al institutului nostru teologic după un morb greu și îndelungat împărtășit fiind cu o s-tele taine a răposat în Domnul 19 l. c. În 21 l. c. s'a înmormântat în comuna sa natală Șiștaroveț prin părintele protopresbiter Voicu Hamsea asistat de preoții Terențiu Oprean și Silviu Bichician din Lipova și Atanasiu Suci din Labașinț. Cântările funebrale le-au executat corul seminarial și corul plugarilor din Șiștaroveț, fiind de față un public ales și numeros din împrejurimea Șiștarovețului, și întreg poporul nostru credincios din Șiștaroveț.

La finea servițiului divin părintele protopop într'o vorbire frumoasă dete expresiune durerii celei mari și pierderii celei însemnate ce o lasă răposatul în urma sa, mângâind familia remasă în doliu cu armele sfintei noastre religiuni.

Asociindu-ne și noi doliului celui mare rugăm pe Dumnezeu ca familiei rămase în doliu să-i dea tăria sufletească trebuincioasă, ca să pötă suporta această grea încercare a providinții, ér sufletul răposatului să-l așeze în locașurile dreptilor.

În veci amintirea lui!

* *Mulțămită publică.* Domnul profesor Vasiliu Mangra a dăruit st. bisericii din S. Săldăbăgiu, locul nasterei dsale, intru amintirea repausatului său părinte o evanghelie nouă cu litere latine, legată elegant, în preț de 30 fi. Și pe acesta cale i-aducem sincera noastră mulțămită rugând pe bunul Dumnezeu să-i răsplătască această faptă atât de creștinescă. Pentru comuna bis. S. Săldăbăgiu. Traian Terebenț, paroch.

* *Creștinismul în Japonia.* Din datele statistice publicate în Japonia în luna lui Maiu a. t. se vede, că numărul creștinilor în Japonia ajungea la 105.319, dintre cari 46.682 erau rom. catolici, 37.398 protestanți și 21.239 ortodoxi.

În Iaponia lucră trei misiuni. Sumele, ce li-au stătut la dispozițiune, diferesc. S. Sinod al Rosiei împreună cu „Soțietatea misionară ortodocsă din Moscova“ și cu diferite persoane particulare trâmite în tot anul 65.000 de ruble, éră creștinii locali strîng ca la 5.000 de ruble. Misiunea protestantă are anual 700.000 de dolari, éră cea romano-catolică la 600.000 de dolari.

Résurselor bănesci coréspunde în fiă-care misiune numărul predicătorilor. În frunte stau protestanții, după dinșii urmăză rom.-catolicii și apoi ortodocșii. Așá au protestanții 1.464 de misionari, între cari sunt 598 păstori veniți în țară, 206 păstori chiar din japoni și 665 catichisători. Rom.-catolicii au 505 misionari și anume 81 preoți străini, 30 de preoți din japoni, 97 misionari în înțelesul strîns și 279 catichisatori. Ortodocșii n'au decât trei misionari ruși, 19 preoți din japoni și 159 de catichisători. Nu-i de mirare așá-dară, că protestanții și rom.-catolicii îi întrec pe ortodocși în succesele misionare.

În activitatea misionară fiă-care misiune se ține de principiile sale. Rom.-catolicii se încórdă a-și lăți învățătura pe calea binefacerii, rădicând spitaluri și case de educațiune. Protestanții fac propagandă pe calea luminării minții, deschidënd școle pentru tinerețel japones. Ortodocșii nu se folosesc nici de una nici de alta. Unicul lor mijloc e cuvântul viu.

Cu binefacerea lor rom.-catolicii se recomandă regimului japones, care se vede ast-feliu ușurat de grija pentru cei sërmani și asupriți. Rom.-catolicii iau în casele lor de educațiune copii fără părinți și lăpodați, îi cresc în legea rom. cat. și-și formédă dintrînșii predicatori și servitori pentru bisericile lor. În spitalele lor au ómeni séraci fără plată, cari apoi ca de mulțămire trec la legea rom. catolică.

Protestanții înving cu șc óla. De tóte șc ólele, făcute de protestanți în Iaponia, sunt 145, între cari e una universitate. în Chioto, 20 de gimnasie cu 1.633 de studenți, 51 de gimnasie femeiesci cu 2.661 de copile și 73 de șc óle populare elementare cu 4.822 de școlari. Pe lângă aceea mai au și seminarii cu 367 de alumni. La șc ólele protestante umblă nu numai creștini, ci și păgâni, între cari sunt copii și din stările cele mai înalte. Se vede deci, ce înriurintă are protestantismul în Iaponia. Mulți dintre japonesii cei învățați și de greutate în politică sunt protestanți seau absolvenți ai șc ólelor protestante. Tactica predicatorilor protestanți e fină și practică. Tot sistemul învățăturelor e așa, că copilul în decursul șc ólei pe nesimțitese familiarisadă cu principiile crestine. *Alumni șc ólelor protestante*, intrând în serviciu public, cuprind în puterea culturai lor protestante posturile cele mai însemnate și așa se fac organele, prin care protestantismul se străcură până și în pătura cea mai cu influință și cu înțelegință a poporului japones. Ecă, astfel se esplică și învingerile japonesilor asupra chinezilor din rēsbelul de față.

* *Monumentul lui Garibaldi.* În Roma, 20 Martiu s'a depus peatra fundamentală la monumentul lui Garibaldi pe muntele Janiculum, la care act a asistat și părechia regală. Primariul orașului în alocațiunea cătră regele a făcut amintire despre luptele dim

1849 ale lui Garibaldi, în care acesta a dat pept armatelor franceze, apoi regale și toți cei prezenți au subscris documentul comemorativ pe pergament, pe care regele însuși la așezat sub peatra fundamentală. — Crispi nu a ținut nici un discurs pentru ca actul să nu apară în colorii prea politice.

* *Nenorocire în norocire.* David Guttman, un sêrac măestru de ghetete din Miskolcz, în continuu se rugă lui Dumnezeu să-i ajute să câștige la loterie și să ajunge astfel la stare mai favorabilă. Dilele acestea i-s'a și realizat dorința, însă spre cea mai mare a lui nefericire, pentru că auzind sêrmanul Guttman că i-au eșit numerii ce i-a pus la loterie și că va căpeta suma 1200 fl., de bucurie l'a lovit apoplecsia și a murit.

Concurs.

Pentru deplinirea definitivă a stațiunii de învățătoare la școala confesională de fete din **Utvin**, p. protopresviteratul Timișorii, se escrie concurs, cu termen de alegere pe ziua de **4/16 Aprilie c.**

Emolumintele anuale sunt: 1) În bani gata 150 fl.; 2) 20 chible de grâu à 3 fl. = 60 fl.; 3) 4 jughere pământ; 4) 3 stângeni de lemne; 5) pentru conferință și scripturistica 10 fl.; 6) cortel liber constător din 2 chilii frumoșe și aparținătoare, precum și grădina de legumi.

Reflectantele cu cvalificațiunea prescrișă, au a-și înainta recursele la Prea On. Domn inspector de școle în Timișóra (Fabrick); și a se presenta poporului în s. biserică de acolo.

Din ședința comitetului parochial, ținută în Utvin la 26 Februarie v. 1895.

Comitetul parochial.

Cu consensul p. presv.: Dr. Tr. PUTICI, m. p. inspector de școle.

—□—

Cu termen de alegere pe **23 Aprilie (5 Maiu) a. c.** se escrie concurs pentru îndeplinirea alor trei posturi din comuna **Ternova**, protopresviteratul Șiria, diecesa Arad, și anume:

1. Pentru parochia de clasa primă, devenită vacantă prin alegerea preotului Georgie Turic, la **Otlaca**. Emolumintele sunt: folosirea unei sesiuni pământ stravilan, birul dela 228 case, și anume: dela 62 câte una măsură, ér dela 166 câte una jumătate măsură bucate — jumătate grâu și jumătate cucuruz — și strolele îndătinate. — Tóte acestea dau un venit anual de peste 800 fl. v. a.

2. Pentru îndeplinirea alor două posturi învățătoresci devenite vacante prin mutarea învățătorilor Georgie Todoreanu și Florian Toutan din cari una e de fete. Emolumintele împreunate cu fieșce-carele din aceste posturi sunt: în bani 300 fl. în relut de quartir, și până când comuna va fi în stare al da în natură 20 fl. și în spese de scripturistica 3 fl. Spesele de conferință după necesitate le va suporta comuna, nu altcum îngrijirea curățirii și încăldirii salelor de învățământ.

Recurenții la parochia sunt poștiți a se acomoda la instruirea petițiunii lor §-lui 15, lit. a) din „Regulamentul pentru parochii.“

Cei ce doresc a ocupa vre-un post învățătoresc sunt îndrumați a-și ajusta petițiunile cu documintele prescise, dovedind cvalificațiunea.

Se notifică, încât una din cele două școli e de fete, la acest post se vor admite în candidare și vor putea fi

aleși învățători cvalificați numai în acel cas, când nu vor fi competente cvalificate.

Competenții dela tóte trei posturile sunt poștiți a-și susține petițiunile lor — adresate comitetului parochiei Ternova — părintelui protopot Georgiu Popoviciu, în Șiria (Világos) până în 16/28 Aprilie a. c., căci cele intrate mai târziu, nu se vor lua în socotință; și a se presenta în vre-o Duminecă séu sêrbătore în sta bis. din Ternova, pentru a servi, predica și respective pentru a-și arêta desteritatea în cânt și tipic, pentru-că alegândul învățatoriu respective învățători sunt obligați fără alta remunerațiune a cânta și conduce strana.

Aleșii învățători numai după un an de probă vor putea fi recomandați Venerabilului Consistoriu spre a-probare.

Din ședința comitetului ținută în Ternova, la 6/18 Martie 1895.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: **GIORGIU POPOVICIU**, m. p. protop.

—□—

Pentru deplinirea postului învățătoresc la școala rom. or. confesională din **Checheșiu**, se escrie concurs cu termen de alegere pe **27 Martiu (8 Aprilie) a. c.**

Emolumintele sunt: în bani gata 180 fl.; în naturale: 10 măji metr. grâu à 6 fl. = 60 fl.; 10 măji metricucuruz à 4 fl. = 40 fl.; 4 jugere pământ estravilan = 20 fl., parte fenațiu, parte arătoriu; pentru conferință 6 fl., scripturistica 5 fl., 32 metri lemne adusi în curtea școlei din cari este a-se încăldi și sala de învățământ; locuința liberă și grădina de legumi; dela înmormentari mari 40 cr. și mici 20 cr.

Recursele ajustate cuviincios se vor subscrerne Reverendissimului Domn adm. prot. Lucian Șiepețian în Kiszeto având recurenții a-se presentă în vr'o Dumineca ori sêrbătore în biserica locală spre a-și arêta desteritatea în tipic și cântare.

Cei apți de a înființa cor vocal, vor avea preferință. Checheșiu, 25 Februarie 1895.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: **LUCIAN ȘIEPEȚIAN**, adm. protopresbiteral.

—□—

Pentru deplinirea postului de învățatoriu dela școala gr. or. rom. confesională din **Paniova**, protopresbiteratul Belințului se escrie concurs cu termen de alegere pe **23 Martie (4 Aprilie)**.

Emolumintele anuale sunt: 1) În bani gata 142 fl. v. a., 2) Pentru conferință și paușal de scris 17 fl. 20 cr., 3) Curatorul școlei 14 fl. 4) În naturale 20 meți grâu à 3 fl. = 60 fl.; 20 meți cucuruz à 2 fl. 40 fl. la olaltă 100 fl., 5) 36 metri lemne aduse în curtea școlei, din cari are a-se încăldi și sala de învățământ., 6) 6 jugere pământ parte arătoriu parte fenațe à 10 fl. = 60 fl., 7) Cuartir liber cu grădina de legumi; 8) Dela fie-care înmormentare 20 cr.

Recursele cuviincios ajustate să se trimită Prea Onoratului Domn administrator protopresbiteral Lucian Șiepețian în Kiszetó, având recurenții în vre-o Duminecă ori sêrbătore a-se presenta în biserica locală spre a-și arêta desteritatea în tipic și cântările bisericicești.

Cei apți a instrua corul vocal vor fi preferiți.

Dat din ședința comitetului parochial gr. or. rom. ținută în Paniova în 27 Faur st. v. 1895.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: **LUCIAN ȘIEPEȚIANU**, adm. protopresbiteral.

—□—